

Ю. П. Макаренко,
д. е. н., професор, Дніпровський національний університет імені Олеса Гончара, м. Дніпро
К. С. Мороховець,
студентка 6-го курсу, магістр,
Дніпровський національний університет імені Олеса Гончара, м. Дніпро

СТРАТЕГІЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Yu. Makarenko,
Doctor of Economic sciences, professor, The Dniprovs'kyi National University named after Oles' Gonchar
K. Morokhovets,
6th year student, master, The Dniprovs'kyi National University named after Oles' Gonchar

THE STRATEGY OF IMPROVEMENT PROFITABILITY IN THE COMMERCIAL BANK

Проблеми економіки вимагають від українських банків підвищення ефективності управління банківською діяльністю. У цьому питанні важливе місце посідає розробка стратегії діяльності як окремих установ, так і банківської системи в цілому. Оскільки стратегічне планування є першим етапом процесу управління і визначає основні напрями діяльності установи, доцільно приділити увагу саме розробці цих напрямів. Важлива роль у реалізації цієї задачі відводиться управлінню основних показників банківської діяльності, а саме прибутковості. Виходячи з комплексного аналізу прибутків, виробляються стратегія і тактика розвитку банківської системи, обґрунтовуються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності проведення активних і пасивних операцій, оцінюються результати діяльності банків.

Problems of the economy require Ukrainian banks to improve the efficiency of banking activities. In this issue, the development of a strategy for the activities of both individual institutions and the banking system as a whole plays an important role. Since strategic planning is the first stage of the management process and defines the main directions of the institution's activities, it is worth focusing on the development of these directions. An important role in the implementation of this task is given to the management of the main indicators of banking activity, namely profitability. Based on comprehensive income analysis, strategy and tactics of development are developed banking system, plans and management decisions are grounded, the control over their implementation is carried out, the reserves of increase are detected the effectiveness of conducting active and passive operations, are evaluated results of banks activity.

*Ключові слова: прибутковість, банківська система, доходи, витрати, процентні доходи, прибуток.
Key words: profitability, banking system, income, expenses, interest income, profit.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Розвиток економіки безперечно залежить від стану банківської системи, фінансування та обслуговування суб'єктів господарювання банками. В умовах наростаючої фінансової кризи однією з основних проблем, яка стоїть перед вітчизняною банківською системою, є підтримка її прибутковості в довгостроковій перспективі.

У прибутковості банку зацікавлені менеджери та керівництво банку (акціонери, пайовики), клієнти банку (оскільки фінансовий успіх говорить про надійність і стійкість банку, з яким вони мають справу), весь колектив банку (оскільки від цього залежить їх заробітна плата), а також соціальний захист. Проте постановка мети — досягнення максимізації прибутку банку — переважно розуміється однозначно: отримувати більше і зменшувати витрати. В цьому розумінні дана ціль не орієнтує на довготривале функціонування банку.

Таким чином, із проблеми підвищення прибутковості банку та максимізації прибутку випливає проблема формування довгострокових цілей, а отже, стратегії діяльності банківської установи. Аналіз фінансових результатів та рівня прибутковості банку дає можливість керівникам формувати та коригувати напрями діяльності банківських установ, визначати способи та засоби досягнення поставлених цілей. В залежності від виявлених недоліків та проблем, їх характеру, визначаються способи їх подолання у відповідності з розробленою стратегією та цілями банку. Оскільки мінімізація витрат не може виступати самостійною і незалежною метою банку для підвищення його доходів та прибутковості, доцільно розробляти напрями підвищення прибутковості банку, які несуть комплексний характер та включають різні аспекти його діяльності. Така проблема є досить актуальною на сьогодні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

У багатьох працях вітчизняних і зарубіжних науковців досліджено методичні аспекти аналізу доходів, витрат і прибутковості банківської діяльності на макро- та макрорівні, зокрема це праці А.М. Герасимовича, В.І. Парасій-Вергуненко, Г.С. Панової, В.Є. Черкасова, О.А. Кириченко, Ю.С. Масленченков, Л.О. Примостка, П.С. Роуз і багато інших. Але подальшого детального розгляду потребують питання розробки ефективної стратегії банку та її складових щодо підвищення його прибутковості.

Однією з причин виникнення банкрутства вітчизняних банків є те, що керівники банківських установ приділяють недостатньо уваги досягненню довгострокових цілей та розробці стратегії банківської діяльності, проте сконцентровані на вирішенні поточних проблем. У загальній системі управління фінансами банку, управління прибутком і рентабельністю займає одне з центральних місць, оскільки саме ці показники відображають ефективність фінансово-економічної діяльності банківської установи, адже сума отриманого нею прибутку свідчить про якість та ефективність управління її активними і пасивними операціями. Важливою особливістю в управлінні фінансовими результатами банку, як і іншими показниками банківської діяльності, є його стратегічна орієнтація, адже будь-яка комерційна установа зацікавлена у довгостроковому позитивному ефекті від впровадження певних управлінських рішень і заходів, ніж у поточних та одномоментних результатах. Тому дослідження фінансових результатів, їх складових і факторів, що впливають на них, показників прибутковості є одним із першочергових етапів формування управлінських рішень щодо фінансово-економічної та іншої діяльності банку, які у свою чергу, повинні спиратися на довгострокові орієнтири та бути співзвучними із стратегією банку.

В умовах зростання конкурентної боротьби аналіз структури доходів як окремого банку, так і банківської системи в цілому є необхідним для всіх учасників економічного процесу. Так, органи нагляду розглядають банківський дохід як показник стабільності та фактор зміцнення довіри вкладників до банків країни, а отже, як індикатор ефективності розвитку фінансової системи країни. Основну частку у структурі доходів банку становлять процентні доходи. Тому для формування стратегії прибутковості важливо знати, як у поточному та довгостроковому періоді в банківській системі співвідносяться обсяг отриманих процентних доходів та витрат, оцінювати динаміку комісійних доходів та витрат, торгівельні результати, частку резервів під кредити та інші показники банківської діяльності.

Тому особливої уваги та подальшого дослідження потребують проблеми пов'язані з розробкою напрямів підвищення прибутковості. До них належать: вивчення особливостей, місця і ролі багатофакторного аналізу банківських доходів, витрат та прибутку у системі аналізу банківської діяльності, відновлення прибуткової діяльності банків в умовах кризових явищ в економіці.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є розробка стратегії підвищення прибутковості банку за допомогою аналізу фінансових результатів банків на сучасному етапі розвитку, дослідження резервів росту прибутковості банків, визначення основних проблем, що склалися, та шляхів їх вирішення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

За останні роки становище і умови діяльності банків істотно змінилися. Відносна нестабільність курсу національної грошової одиниці, інфляція спонукають банки забезпечувати прибутковість за рахунок розширення обсягу банківських операцій та послуг. Разом з тим вони

не мають можливості ефективно вкладати кредитні ресурси у сферу реального виробництва у зв'язку з його низькою рентабельністю, тому банківська діяльність продовжує залишатися ризиковою.

На сьогодні загальний капітал банківської системи країни, за розрахунками, становить 4,9% офіційного валового внутрішнього продукту (для порівняння: у країнах Центральної та Східної Європи цей показник становить близько 40%). Загальні депозити на душу населення в Україні дорівнюють лише 48 дол. США (в Росії — 306, Естонії — 796, Польщі — 1318, Чехії — 3198 дол. США). Лише приблизно 75% банків функціонують у відносно нормальному режимі, спостерігається стійка тенденція до зниження прибутковості робочих активів у цілому по банківській системі. Питома вага проблемних (прострочених та сумнівних) кредитів і сьогодні залишається значною і складає 4,5% [1].

Слід зазначити, що прибуток у класичному розумінні є різницею між ціною товару й затратами на його виробництво, тобто його собівартістю. У стандарті бухгалтерського обліку "Загальні вимоги до фінансової звітності" зазначено, що "прибуток — сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати" [2].

На думку І.А. Бланка, прибуток є:

- головною метою підприємницької діяльності;
- базою для економічного розвитку держави;
- критерієм ефективності конкретної виробничої діяльності;
- основним внутрішнім джерелом формування фінансових ресурсів, що забезпечують розвиток підприємства;
- головним джерелом зростання ринкової вартості підприємства;
- найважливішим джерелом задоволення соціальних потреб суспільства;
- основним захисним механізмом від банкрутства [3, с. 12—14].

За визначенням О.А. Криклій і Н.Г. Маслак, прибуток — це виражений у грошовій формі дохід власника на вкладений капітал, плата за працю та ризик ведення підприємницької діяльності, що є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення такої діяльності [4, с. 9]. І.А. Волкова та О.Ю. Калініна розглядають прибуток як збільшення власного капіталу в результаті фінансово-господарської діяльності, крім вилучень частки засновників із капіталу [5, с. 186].

Визначення напрямів підвищення прибутковості вимагає проведення аналізу фінансових результатів банку та показників прибутковості, на основі якого у подальшому розробляються довгострокові заходи впливу і базується основна стратегія діяльності банківської установи. Безумовно, в перспективі ці заходи повинні стабілізувати фінансовий стан банку та приводити рівень його прибутковості до цільової відмітки в довгостроковому періоді.

Для аналізу прибутковості банку потрібно розрахувати такі коефіцієнти на основі показників діяльності:

- адекватність регулятивного капіталу — показує здатність банку своєчасно та в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що випливають із торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру. Розраховується як співвідношення регулятивного капіталу до активів банку (нормативне значення не менше ніж 10%);
- рентабельність активів (ROA) — показує внутрішню політику банку та результативність роботи менеджерів банку. Розраховується як співвідношення чистого прибутку до активів банку (нормативне значення не менше ніж 1%) [4];
- рентабельність капіталу (ROE) — встановлює приблизний розмір чистого прибутку, який отримали б акціонери від інвестування капіталу, тобто ризику, на який вони йдуть, вкладаючи свої кошти з метою забезпечення прийнятної рівня прибутку. Розраховується

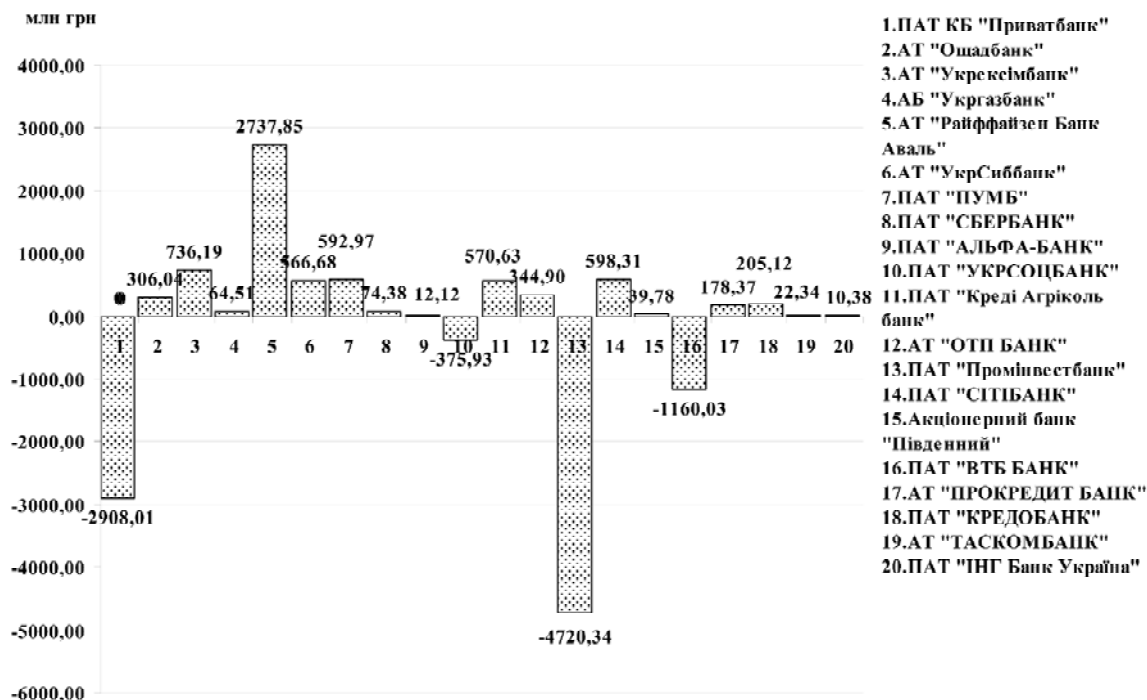

Рис. 1. Обсяг чистого прибутку (збитку) банків України на 01.07.2017 року, млн грн

Джерело: побудовано автором на основі джерела [1].

як співвідношення чистого прибутку до капіталу банку (нормативне значення не менше ніж 15%);

— чиста процентна маржа (ЧПМ) — характеризує можливість банку отримувати дохід, а саме диференціальний процентний дохід, у відсотках до чистих активів. Розраховується як співвідношення чистого процентного доходу до активів банку (нормативне значення не менше ніж 4,5%);

— чистий спред — дозволяє оцінити різницю між рівнем процентних доходів і процентних витрат, віднесених до залишків виданих позик і залучених на платній основі депозитів (нормативне значення не менше ніж 1,25%) [8].

Проведемо оцінку прибутковості на прикладі Приватбанку за допомогою коефіцієнтного аналізу. Для початку визначимо місце Приватбанку у банківській системі України на основі показника чистого прибутку на 1 липня 2017 року.

На рисунку 1 представлений обсяг найбільших банків України за розміром чистого прибутку на кінець другого кварталу 2017 року. Як бачимо, у цьому рейтингу провідну позицію займає Райффайзен банк Аваль із обсягом прибутку 2737,85 млн грн, у той час як Приватбанк мав збиток у розмірі 2908,01 млн грн або 2,32% у структурі загального обсягу чистого прибутку по банківській системі.

Судячи з вищезазначеного, доцільно розрахувати та проаналізувати основні показники прибутковості (табл. 1).

Проведені розрахунки показали, що за аналізований період фінансовий стан ПАТ "Приватбанк" за досліджуваний період погіршився. Проведені розрахунки показали, що фінансовий стан ПАТ "Приватбанк" за досліджуваний період погіршився. Розраховані показники зменшились в декілька разів. Зокрема чистий спред знизився майже на 7% за 5 років: у 2011 році він становив 7,3%, у 2012 році — 7,06%, у 2013 році — 5,98%, у 2014 році — 2,12%, у 2015 році — 0,26%. Оптимальне значення чистого спреду повинно бути не менше 1,25%, можемо бачити, що у 2015 році його значення перейшло нормативну межу, що не найкращим чином вплине на роботу банку. У 2016 році суттєво зріс чистий спред порівняно з 2015 роком.

Для кращого розуміння наведемо динаміку чистого спреду та чистої процентної маржі графічно на рисунку 2 за 2011—2016 роки.

Процентна маржа також зменшилась за 2011—2016 роки. На початку періоду вона становила 8654,162 млн грн, а на кінець періоду — 1932 млн грн. Показник залишається додатним, проте тенденція до зниження не є хорошим явищем. До 2013 року зростання процентних доходів перевищувало зростання процентних витрат, а потім значення процентної маржі стало поступово зменшуватися.

Із рисунку 2 видно, що чиста процентна маржа зменшилась із 6,29% у 2011 році до 5,21% у 2016 році. Оптимальним значенням показника було у 2011, 2012 та 2016 році —

Таблиця 1. Коефіцієнтний аналіз прибутковості Приватбанку за 2011—2016 роки

	Показник	ЧС, %	ПМ, млн грн	ЧПМ, %	ЧНМ, %	К _{юл/за} , %	К _{чоп/а} , %	ЧОМ, %
Значення	2011	7,3	8654,162	6,29	4,11	4,52	6,19	0,98
	2012	7,06	8665,303	5,21	3,86	2,12	5,05	1,92
	2013	5,98	9235,16	4,42	2,98	0,27	4,07	1,86
	2014	2,12	7261	3,41	3,21	1,19	4,98	1,2
	2015	0,26	2278	0,88	2,15	3,85	2,22	-0,08
	2016	5,21	1932	0,84	2,89	0,06	1	0,84
Відхилення	2012-2011	-0,24	11,141	-1,08	-0,25	-2,4	-1,14	0,94
	2013-2012	-1,08	569,857	-0,79	-0,88	-1,85	-0,98	-0,06
	2014-2013	-3,86	-1974,16	-1,01	0,23	0,92	0,91	-0,66
	2015-2014	-1,86	-4983	-2,53	-1,06	2,66	-2,76	-1,28
	2016-2015	4,95	-346,39	-0,04	0,74	-3,79	-1,32	0,92

Джерело: побудовано автором на основі джерела 1.

вище 4,5 %. Проте у 2013, 2014 та 2015 роках воно зменшилось та становило нижче нормативного значення, що є поганим явищем. Це означає, що банку буде важко забезпечити прибуток у вигляді доходу від процентної різниці як процент до середніх активів.

Чиста непроцентна маржа зменшилась майже на 2%: із 4,11 у 2011 році до 2,89% у 2016 році. Часто цей показник буває від'ємним, адже непроцентні витрати зазвичай перевищують непроцентні доходи, але в Приватбанку ситуація протилежна.

Частка іншого операційного доходу у загальних активах за 2013 року зменшувалась, а потім почала збільшуватися, що може свідчити про зростання рівня диверсифікації платних послуг, а у 2016 році знову зменшилась і досягла 0,06%.

Частка чистого операційного доходу у загальних активах зменшилась майже на 4%: із 6,19% у 2011 році до 1% у 2016 році за рахунок збільшення загальної суми активів та зменшення чистого процентного доходу.

Чиста операційна маржа також зменшилась за досліджуваний період та становила у 2016 році 0,84%. Від'ємне значення у 2015 році свідчить про те, що операційні витрати перевищили операційні доходи.

Прибутковість банківської системи у січні 2017 року була забезпечена насамперед зростанням чистого процентного доходу на 29,5% (в порівнянні з аналогічним періодом 2016 року) до 4 131 млн грн, чистого комісійного доходу — на 24,8%, до 2 078 млн грн. Це стало можливим через зниження вартості фондування, в першу чергу, депозитів населення, а також відновленню попиту на банківські послуги.

Виходу банківської системи на прибутковість також посприяв позитивний результат від торгівельних операцій: цей показник у січні 2017 року склав 484 млн грн, тоді як у січні минулого року результат від торгівельних операцій був від'ємним — 1 841 млн грн через ефект валютної переоцінки цінних паперів. Разом з тим, відрахування у резерви платоспроможних банків у січні 2017 року збільшилися у 2,45 рази в порівнянні з аналогічним періодом минулого року — до 3 112 млн грн.

Значно зменшилась кількість та частка збиткових банків. Так, з 93 банків, що були платоспроможними станом на 1 лютого 2017 року, 76 у січні були прибутковими та отримали чистий прибуток 2.17 млрд грн, 17 банків — збитковими зі сукупним чистим збитком в 1.84 млрд грн. У січні 2016 року 90 банків отримали прибуток у 1.61 млрд грн, 26 банків показали збиток у розмірі 2.50 млрд грн.

За підсумками 2016 року з 96 платоспроможних банків станом на 01 січня 2017 року, збитковими були 33 банки.

Прибуток у січні сформований групою іноземних (+1.3 млрд грн) та приватних (+0.5 млрд грн) банків за збитковості групи державних банків (-1.4 млрд грн) [7].

Як було зазначено вище, для визначення основних напрямів підвищення прибутковості необхідно не тільки проаналізувати відповідні показники, а ще і визначити фактори впливу на них. М.Я. Ревич у своїй роботі визначає ключові фактори впливу на прибутковість банку:

1. Раціональна структура комерційного банку.
2. Висока якість менеджменту і маркетингова активність.
3. Кадровий потенціал комерційного банку.
4. Мотивація праці банківського персоналу [11].

Одним з ключових факторів впливу на прибутковість М.Я. Ревич визначив високу якість менеджменту і маркетингову активність.

На нашу думку, дійсно ефективний маркетинг виступає важливим фактором впливу на прибутковість в умовах великої конкуренції на ринку банківських послуг в Україні, оскільки банки стали більш уважні до

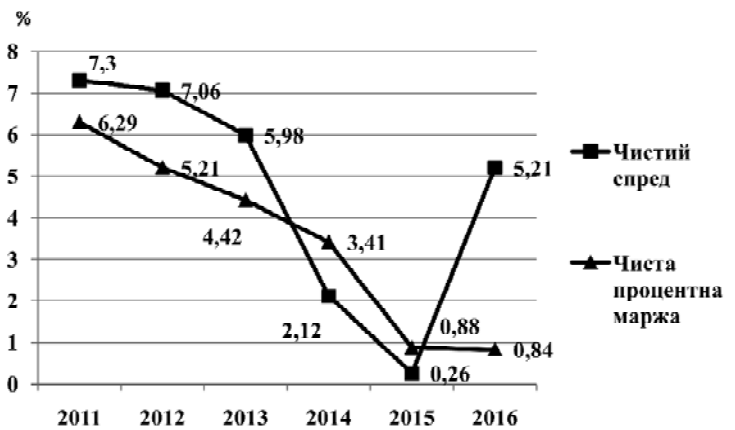

Рис. 2. Динаміка чистого спреда та чистої процентної маржі за 2011—2016 роки

Джерело: побудовано автором на основі джерела [1].

кожного клієнта та кожної конкурентної ціни на ринку на кредити і депозити (оскільки процентні доходи складають основу частку чистого доходу), після масового очищення банківської системи від наплатоспроможних банків у 2015—2016 роках. А висока якість менеджменту відповідно сприятиме ефективному плануванню діяльності та запровадженню заходів, що в довгостроковій перспективі не тільки вирішать проблеми, а і закріплять положення банку на ринку серед конкурентів.

Окрім зазначених вище факторів, ми вважаємо, існують більш важливі та першочергові фактори впливу на прибутковість такі, як структура кредитного портфелю та управління ним, покриття отриманими доходами процентних і управлінських витрат в по-елементному розрізі, тощо. Для більш глибокого та детального дослідження проводять факторний аналіз прибутковості.

Згідно із зазначеними факторами, банкам доцільно розробляти стратегію прибутковості своєї діяльності за чотирма складовими:

1. Стратегія управління організаційною структурою і ризиками:

- a) створення багаторівневої системи управління банком із чітким визначенням функцій усіх відділень;
- b) створення комплексної системи аналізу і планування;
- c) формування процесу управління ризиками на основі визначення єдиних підходів із використанням інформаційних технологій.

2. Маркетингова стратегія:

- a) створення системи PR з метою закріплення бренду банку і його місця у системі суспільних відносин;
- b) використання інформаційних каналів розміщення реклами, виходячи із мети банку і принципів роботи з основними групами клієнтів;
- c) спонсорство, благодійність.

3. Стратегія контролю:

- a) вдосконалення системи контролю за проведенням банківських операцій;
- b) посилення валютного контролю;
- c) створення системи контролю за діяльністю окремих структурних підрозділів банку та господарською діяльністю в цілому.

4. Стратегія управління персоналом:

- a) удосконалення системи підвищення кваліфікації персоналу;
- b) впровадження системи планування кар'єри для перспективних працівників;
- c) створення ефективною системи мотивації співробітників.

Враховуючи все вищенаведене, було б доцільно розглянути основні складові зростання прибутку банку:

1. Зростання групи активів, що приносять процентний дохід. Банку потрібно залучати більше позичаль-

ників та збільшувати кредитний потенціал шляхом збільшення обсягу ресурсів, що залучаються [9].

2. Фінансове планування виступає як один із резервів збільшення прибутку. Фінансове планування дозволяє спрогнозувати доходи та витрати банку на майбутній період [9].

3. Збільшення власних коштів, що сприятиме збільшенню ресурсів банку та інвестиційного потенціалу.

4. Раціональне та ефективне розміщення коштів банку для забезпечення в подальшому його фінансової стійкості.

5. Формування страхових резервів, що сприятиме підвищенню надійності й стабільності банку, а також зменшенню можливих фінансових ризиків.

6. Вивчення кредитних ризиків для прийняття в подальшому заходів для їх зниження, мінімізації та усунення.

7. Покращення рівня професіоналізму співробітників, оскільки від майстерності, грамотної побудови управлінських структур залежить подальший ефективний розвиток банку.

8. Удосконалення маркетингової політики банку, основним завданням якої є визначення потреб клієнтів та забезпечення умов, які сприятимуть залученню нових клієнтів, розширенню сфери банківських послуг.

9. Розширення форм кредитування малого та середнього бізнесу із залученням небанківських фінансових установ; широке територіальне охоплення населення кредитними послугами, в тому числі із застосуванням накопичувальних інвестиційних схем — пенсійних рахунків, рахунків на оплату навчання та придбання житла тощо.

10. Залучення кредитів міжнародних фінансових організацій, окремих держав і суб'єктів господарювання, надходження від здійснення приватизаційної діяльності, коштів на закордонних рахунках [10].

ВИСНОВКИ

В умовах ринкової економіки отримання прибутку та забезпечення прибуткової діяльності є необхідним чинником існування будь-якого суб'єкта підприємництва. Прибуток характеризує стійкість кредитної установи. Він необхідний для створення адекватних резервних фондів, стимулювання персоналу і керівництва до розширення та вдосконалення операцій, скорочення витрат і підвищення якості послуг, що надаються, і, зрештою, для успішного проведення наступних емісій і відповідно збільшення капіталу, який дає змогу розширити обсяги і поліпшувати якість наданих послуг. Впровадження складових стратегій управління рівнем прибутковості банку дозволить збільшити прибуток у довгостроковому періоді при визначеному рівню ризику. Таким чином, у сучасному банку фінансовий аналіз являє собою не просто елемент фінансового управління, а його основу, оскільки фінансова діяльність, як відомо, є головною.

Нестабільне політичне становище в країні істотно впливає на фінансове становище банків. Тому необхідно додаткове вивчення зарубіжного досвіду провідних економістів та банкірів з метою ізоляції доходів банків від політичних сил держави. Формуючи стратегію банку щодо досягнення певних розмірів прибутку, необхідно розглядати її не як пасивно отримані доходи, а як результат, завоювання, оскільки прибуток, отриманий завдяки ініціативі, є результатом інновацій, відсутності страху перед ризиком, раціонального використання коштів, далекоглядної політики щодо заборгованості.

Література:

1. Банківська система у січні 2017 року працювала прибутково [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123162

2. Бланк И.А. Управление прибылью / И.А. Бланк. — К.: Ника- Центр, Эльга, 1998. — 543 с.

3. Борисова С.Е. Шляхи підвищення прибутковості комерційного банку / С.Е. Борисова, І.В. Швецова // Науковий вісник ДДМА. — 2016. — № 2 (20Е). — С. 144—148.

4. Борисова С.Е. Механізм реалізації стратегії комерційних банків України на світовому ринку капіталу / С.Е. Борисова // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. — Сборник научных трудов. Ч. II: Донецк: ДонНУ. — 2008. — С. 436—440.

5. Волкова І.А. Бухгалтерський облік у банках: навч. посібник / І.А. Волкова, О.Ю. Калініна. — К.: Центр навчальної літератури, 2009. — 519 с.

6. Вольська С.П. Аналіз та шляхи підвищення прибутковості діяльності банку / С.П. Вольська // Фінанси, облік і аудит: зб. наук. праць. — К.: КНЕУ, 2010. — № 15. — С. 23—32.

7. Криклій О.А. Управління прибутком банку: монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак. — Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. — 136 с.

8. Матвієнко О.С. Шляхи підвищення прибутковості банківської діяльності в Україні / О.С. Матвієнко // Молодий вчений. — 2014. — № 6 (1). — С. 169—172.

9. Національне Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", Затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

10. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://bank.gov.ua>

11. Ревич М.Я. Стратегії управління прибутковістю банків / М. Я. Ревич // Вісник Української академії банківської справи. — 2013. — № 2 (35). — С. 75—80.

References:

1. Official website of the National Bank of Ukraine (2017), "The banking system worked profitable in January 2017", available at: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123162 (Accessed 05 Nov 2017).

2. Blank, I.A. (1998), *Upravlenye prybyliu* [Profit Management], Nika-Tsentr Elga, Kyiv, Ukraine.

3. Borisova, S. E. and Shvetsova, I.V. (2016), "Ways to increase the profitability of a commercial bank", *Scientific Herald of the DDMA*, vol. 1, pp. 144—148.

4. Borisova, S.E. (2008), "The mechanism of realization of the strategy of commercial banks of Ukraine on the world capital market", *Problems of development of foreign economic relations and attraction of foreign investments: regional aspect*, vol. 1, pp. 436—440.

5. Volkova, I.A. and Kalinin, O.U. (2009), *Bukhhalter's'kyj oblik u bankakh : navch. posibnyk* [Accounting in banks: Teach. Manual], Tsentr navchal'noi literatury, Kyiv, Ukraine.

6. Volskaya, S.P. (2010), "Analysis and ways to increase profitability of the bank", *Finansy, oblik i audyt: zb. nauk. prats'*, vol. 1, pp. 23—32.

7. Kryliu, O.A. and Maslak, N.G. (2008), *Upravlinnia prybytkom banku : monohrafiia* [Bank Profit Management: Monograph], DAB "Oasis NBU", Sumy, Ukraine.

8. Matviyenko, O. S. (2014), "Ways to increase the profitability of banking in Ukraine", *Molodyj vchenyj*, vol.1, pp. 169—172.

9. Ministry of Finance of Ukraine (2013), "National Accounting Standard (Standard) 1 "General Requirements for Financial Statements", available at: <http://zakon.rada.gov.ua> (Accessed 05 Nov 2017).

10. The official website of the National Bank of Ukraine (2017), available at: <http://bank.gov.ua> (Accessed 05 Nov 2017).

11. Revich, M.Y. (2013), "Strategies for profitability management of banks", *Visnyk Ukrain's'koi akademii bankiv's'koi spravy*, vol. 1, pp. 75—80.

Стаття надійшла до редакції 09.11.2017 р.